

Stanovisko hlavného kontrolóra
k záverečnému účtu mesta Nitra za rok 2022

V zmysle § 18f odst.1 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov predkladám odborné stanovisko k návrhu záverečného účtu mesta Nitra za rok 2022 pred jeho schválením.

Stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu záverečného účtu je zamerané najmä na posúdenie súladu obsahu spracovaného návrhu záverečného účtu s príslušným právnym predpisom a na posúdenie súladu hospodárenia mesta s príslušnými právnymi normami.

Stanovisko k návrhu záverečného účtu za rok 2022 som vypracovala na základe spracovaného materiálu „Návrh záverečného účtu Mesta Nitra za rok 2022“ a ostatných dostupných materiálov.

A. Východiská spracovania odborného stanoviska k návrhu záverečného účtu

1. Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

Návrh záverečného účtu mesta Nitra za rok 2022 je spracovaný v súlade so zákonom č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“).

Podľa § 16 odst.12 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy „*Návrh záverečného účtu je obec povinná prerokovať najneskôr do šiestich mesiacov po uplynutí rozpočtového roka*“.

Návrh záverečného účtu mesta Nitra za rok 2022 je predložený na prerokovanie do mestského zastupiteľstva v zákonne stanovenej lehote.

2. Dodržanie informačnej povinnosti zo strany mesta

Návrh záverečného účtu bol verejne prístupný na úradnej tabuli a internetovej stránke mesta v zákonne stanovenej lehote, t.j. najmenej 15 dní pred jeho schválením v súlade s § 9 odst.2 zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z.n.p. a v súlade s § 16 ods. 9 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

3. Dodržanie povinnosti auditu zo strany mesta

V zmysle § 16 odst.3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy je mesto povinné si dať overiť účtovnú závierku a dodržiavanie ostatných povinností hospodárenia. Táto zákonná povinnosť bola splnená, správa nezávislého audítora z auditu účtovnej závierky k 31.12.2022 bola mestu doručená.

Metodická správnosť predloženého návrhu záverečného účtu

Predložený návrh záverečného účtu obsahuje povinné náležitosti podľa § 16 ods.5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a to:

- a) Údaje o plnení rozpočtu v členení podľa § 10 ods. 3 v súlade s rozpočtovou klasifikáciou
- b) Bilanciu aktív a pasív
- c) Prehľad o stave a vývoji dlhu

- d) Údaje o hospodárení príspevkových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta
- e) Prehľad o poskytnutých dotáciách podľa § 7 odst.4 v členení podľa jednotlivých príjemcov
- f) Údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti
- g) Hodnotenie plnenia programov mesta

Údaje o plnení rozpočtu sú spracované podľa rozpočtovej klasifikácie v súlade s Opatrením MF SR č. MF/010175/2004-42 vrátane dodatkov, ktorým sa ustanovuje druhová, organizačná a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie, ktorá je záväzná pri zostavovaní, sledovaní a vyhodnocovaní rozpočtov územnej samosprávy.

B. Zostavenie návrhu záverečného účtu

Mesto pri zostavení návrhu záverečného účtu postupovalo podľa § 16 odst.1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a po skončení rozpočtového roka údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracovalo do záverečného účtu. V súlade s § 16 odst.2 mesto finančne usporiadalo svoje hospodárenie vrátane finančných vzťahov k zriadeným alebo založeným právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom a právnickým osobám, ktorým poskytlo prostriedky svojho rozpočtu, ďalej usporiadalo finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu.

1. Rozpočtové hospodárenie mesta v roku 2022

Rozpočet mesta Nitra na rok 2022 bol schválený Mestským zastupiteľstvom v Nitre uzn. č.413/2021 - MZ dňa 16.12.2021 ako vyrovnaný, pričom príjmy a výdavky rozpočtu vrátane rozpočtových organizácií boli schválené v objeme 85 155 400 €.

V zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bol rozpočet mesta na rok 2022 zostavený v členení na:

- a) bežný rozpočet
- b) kapitálový rozpočet
- c) finančné operácie

Bežný rozpočet bol zostavený a schválený v súlade s § 10 odst.7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy ako prebytkový + 3 538 860 €, avšak po schválení zmenách v rozpočte v priebehu roka bol prebytok bežného rozpočtu znížený na + 104 571 €. Schválený rozpočet bol v priebehu rozpočtového roka 2022 zmenený niekoľkými rozpočtovými opatreniami v súlade s Rozpočtovými pravidlami Mesta Nitra. Rozpočet po zmenách bol vyrovnaný a k 31.12.2022 dosiahol objem v príjmovej a výdavkovej časti čiastku 113 502 134 €. Najvýraznejšia zmena rozpočtu nastala po zapojení príjmových finančných operácií do rozpočtu mesta a to konkrétne zapojenie prostriedkov z predchádzajúcich rokov vo výške + 2 313 550 €, prevod prostriedkov z rezervného fondu vo výške + 4 429 680 €, plánované prijatie bankových úverov vo výške 7 700 000 € a plánované prijatie úverov ŠFRB v celkovej výške 216 640 €.

Z analýzy rozpočtového hospodárenia vyplýva, že mesto Nitra skončilo rozpočtové hospodárenie v roku 2022 nasledovne:

- a) v bežnom rozpočte dosiahol prebytok vo výške + 3 863 822,60 €
- b) v kapitálovom rozpočte dosiahol schodok vo výške - 4 964 935,60 €
- c) vo finančných operáciách dosiahol zostatok + 7 357 604,95 €
- d) rozdiel medzi príjmami a výdavkami bežného a kapitálového rozpočtu predstavuje schodok – 1 101 113 €.**

Schodok rozpočtu je zároveň potrebné upraviť o nevyčerpané účelové prostriedky z minulých rokov vo výške **2 130 027,67 €**, ktoré možno použiť iba na účel, na ktorý boli poskytnuté a takto zistený schodok predstavuje hodnotu – **3 231 140,67 €**.

Podľa § 16 odst.8 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy „*schodok rozpočtu obec v priebehu roka financuje predovšetkým z rezervného fondu, z ďalších peňažných fondov alebo návratných zdrojov financovania; tento spôsob financovania schodku rozpočtu obecne zastupiteľstvo potvrdzuje pri prerokúvaní záverečného účtu obce*“.

Nakoľko mesto dosiahlo schodok v kapitálovom rozpočte a zároveň kladný zostatok vo finančných operáciách to dokazuje, že schodok kapitálového rozpočtu bol v priebehu roka financovaný aj z rezervného fondu a návratných zdrojov financovania na základe prijatých uznesení mestského zastupiteľstva.

Celkový výsledok rozpočtového hospodárenia mesta za rok 2022 po započítaní finančných operácií predstavuje **+ 6 256 491,95 €**.

Rozpočtové hospodárenie mesta za rok 2022 v sume 6 256 491,95 € je kryté finančnými prostriedkami mesta podľa preukázateľných dokladov na základe kontroly účtovných súvzťažností k 31.12.2022.

Zostatok finančných operácií za rok 2022 vo výške **7 357 604,95 €** je nutné použiť v zmysle § 16 odst.8 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy na vykrytie schodku rozpočtu vo výške - 3 231 140,67 € a *zostatok v sume 4 126 464,28 € navrhujem použiť na tvorbu rezervného fondu a jeho použitie na krytie presumu nezrealizovaných investičných akcií z minulého roka, na zrealizovanie kapitálových príjmov v rozpočte roku 2023 a v rezervnom fonde ponechať min. 500 tis. € ako rezervu na mimoriadne výdavky.*

Súčasťou materiálu záverečného účtu je aj rozbor hospodárenia príspevkovej organizácie mesta SZSS za rok 2022, výsledok hospodárenia organizácie bude preúčtovaný v zmysle zákona č.523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v z.n.p.

V rámci rozboru hospodárskej činnosti príspevkovej organizácie Kreativne centrum je uvedené, že v roku 2022 organizácia nedisponovala žiadnymi finančnými prostriedkami, čiže nevykonávala žiadnu hospodársku činnosť. V tejto súvislosti upozorňujem na ustanovenie §21 zákona č.523/2004 Z.z., podľa ktorého je zriaďovateľ povinný zrušiť príspevkovú organizáciu, ak zistí, že organizácia nespĺňa podmienky podľa odst.3 uvedeného § t.j. neplní úlohy obce. Podľa vyhodnotenia rozpočtu mesta za rok 2022 je zrejme, že úlohy Kreativneho centra plnil Mestský úrad.

2. Plnenie príjmovej časti rozpočtu

Príjmy bežného rozpočtu boli naplnené vo výške **90 339 166,95 €** (vrátane príjmov rozpočtových organizácií), čo predstavuje 99,6 % plnenie. Bežné príjmy zahŕňajú hlavne daňové príjmy, nedaňové príjmy (napr. príjmy z vlastníctva) a transfery. Medziročný nárast oproti roku 2021 o 10,8 % je hlavne z dôvodu zvýšeného príjmu z výnosu dane z príjmov fyzických osôb o 8,85 %. Výnos dane z príjmov fyzických osôb (podielové dane) bol v roku 2022 vyšší oproti roku 2021 v absolútnom vyjadrení o 3 065 tis. €.

Plnenie príjmov bežného rozpočtu mesta Nitry v porovnaní r. 2021 a r. 2022:

Názov položky	Plnenie 2021	Plnenie 2022	Index (%)
Dane z príjmov fyzickej osoby	34 640 214	37 705 623	108,85
Daň z nehnuteľností	12 474 727	13 101 689	105,03
Dane za špecifické služby	6 702 853	6 948 485	103,66

Iné dane za tovary a služby	499	499	100
Príjmy z podnikania	7 053	86 653	1228,6
Príjmy z vlastníctva	2 737 590	3 010 911	109,98
Administratívne poplatky	192 265	224 468	116,75
Pokuty, penále a iné sankcie	179 196	199 614	111,39
Poplatky a platby z nepriemyselného a náhodného predaja a služieb	1 945 899	2 470 032	126,94
Ďalšie administratívne a iné poplatky a platby	2 929	3 139	107,17
Ostatné príjmy	421 849	571 259	135,42
Granty	1 200	19 600	1633,33
Transfery v rámci verejnej správy	20 236 504	23 019 967	113,75
Zahraničné granty	6 212	39 386	634,03
Príjmy rozpočtových organizácií	1 999 815	2 942 863	147,16

Nízke plnenie príjmov v bežnom rozpočte je v položke 211004 Iné príjmy z podnikania (podieľy zo zisku) – 31,9% a v položke 312001 Transfery zo štátneho rozpočtu na projekt Kreativné centrum – 4,2%, z dôvodu toho, že mestu v roku 2022 neboli v plnej výške refundované vynaložené bežné výdavky na tento projekt.

Príjmy kapitálového rozpočtu boli naplnené vo výške **3 145 819,83 €**, čo predstavuje 95,39 % plnenie. Jedná sa o príjmy z predaja majetku (podrobná informácia o predajoch je uvedená na str. 81 ZÚ) a o príjmy zo štátneho rozpočtu účelovo určené hlavne na realizáciu projektov. Príjmy z predaja majetku boli naplnené iba na 87,2 %.

Plnenie príjmov kapitálového rozpočtu mesta Nitry v porovnaní r. 2021 a r. 2022:

Názov položky	Plnenie 2021	Plnenie 2022	Index (%)
Príjem z predaja kapitálových aktív	129 800	478 783	368,86
Príjem z predaja pozemkov a nehmotných aktív	754 598	556 590	73,76
Ďalšie kapitálové príjmy	419	0	0
Transfery v rámci verejnej správy	1 998 697	2 105 418	105,34

3. Plnenie výdavkovej časti rozpočtu

Výdavky bežného rozpočtu boli vyčerpané vo výške **86 475 344,35 €** (vrátane rozpočtových organizácií), čo predstavuje 95,46 % plnenie.

Výdavky kapitálového rozpočtu boli čerpané vo výške **8 110 755,43 €** (vrátane rozpočtových organizácií), čo predstavuje 49,39 % plnenie oproti schváleným výdavkom kapitálového rozpočtu. Dôvodom je nízke čerpanie rozpočtu odborom investičnej výstavby a rozvoja (45,2%) zapríčinené nezrealizovaním niektorých investičných akcií schválených v rozpočte mesta na rok 2022. Výdavky kapitálového rozpočtu boli hradené z okrem kapitálových príjmov aj finančnými operáciami (úvery, rezervný fond).

Mesto v rámci možností schváleného rozpočtu v roku 2022 zabezpečilo výkon základných samosprávnych funkcií mesta aj funkcií, ktoré vyplývajú z preneseného výkonu štátnej správy.

Informácie o hospodárení rozpočtových organizácií (škôl a CVČ) sú uvedené v záverečnom účte formou zúčtovania prostriedkov poskytnutých na bežné a kapitálové výdavky, čo poskytuje verný obraz o skutočnostiach ako napr. informácia o financovaní prenesených kompetencií v rozdelení na normatívne a nenormatívne výdavky v podrobnom členení a tiež údaj o výške dotácií od zriaďovateľa na originálne kompetencie a dofinancovanie ZŠ, ďalej údaje o poskytnutých dotáciách z ÚPSVaR a dotáciách na rôzne projekty. Záverečný účet ďalej obsahuje informáciu o plnení vlastných rozpočtových príjmov rozpočtových organizácií a ich konkrétne použitie. Rozpočtové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta hospodárili v roku 2022 s rozpočtami vlastných príjmov vo výške 3 097 072 € a s rozpočtami výdavkov vo výške 27 438 366 €. V skutočnosti dosiahli vlastné príjmy vo výške 2 942 863 € a čerpali výdavky vo výške 27 008 248,45 €.

Podľa údajov záverečného účtu vyplýva, že mesto v roku 2022 dofinancovalo dotáciou na prevádzku 3 základné školy (ZŠ Novozámocká, ZŠ Sčasného, ZŠ Krčméryho) vo výške 336 925 €, nakoľko finančné prostriedky poskytnuté zo ŠR na prenesené kompetencie na chod týchto škôl nepostačujú. Základnej škole Cabajská mesto poskytlo dotáciu na prevádzku športovej haly vo výške 30 000 €.

Mesto Nitra finančne usporiadalo ku koncu roka svoje hospodárenie vo vzťahu k rozpočtovým organizáciám v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta podľa § 16 ods. 2 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Rozpočtové organizácie odvedli ku koncu roka na účet mesta nevyčerpané finančné prostriedky vo výške uvedenej v zúčtovaní poskytnutých prostriedkov. Jedná sa hlavne o finančné prostriedky školského stravovania určené na nákup potravín, ktoré sa použijú v roku 2023.

Z rozboru hospodárskej činnosti príspevkovej organizácie Správy zariadení sociálnych služieb je zrejmé, že počas roka nevznikla organizácii povinnosť vrátenia finančného príspevku zo štátneho rozpočtu. Časť dotácie vo výške 32 948 € bola vrátená do ŠR z vyúčtovania mimoriadnej dotácie na infekčný príplatok. Z vyhodnotenia rozpočtu Správy zariadení sociálnych služieb vyplýva, že organizácia dosiahla prebytok (zostatok prostriedkov) z hlavnej a podnikateľskej činnosti vo výške 207 652 €, čo súhlasí so stavom peňažných prostriedkov na bankových účtoch a pokladniciach k 31.12.2022.

Súčasťou záverečného účtu je informácia o hospodárení s peňažnými fondmi mesta k 31.12.2022. Mesto Nitra má v zmysle § 15 zákona č.583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy vytvorené 2 fondy: rezervný fond a fond mobility. Rezervný fond bol vytvorený najmä zo zostatku finančných operácií za rok 2021 a jeho použitie bolo schválené uzneseniami MZ. Fond mobility sa v roku 2022 nevytváral a jeho zostatok k 31.12.2022 bol nulový.

Tvorba a použitie ostatných fondov (fond mestského rozvoja, fond prevádzky, údržby a opráv, finančná náhrada za výrub drevín) sú upravené v osobitných predpisoch, ich zostatky sú v záverečnom účte uvedené.

4. Plnenie finančných operácií

Príjmové finančné operácie zahŕňajú prostriedky z predchádzajúcich rokov (účelovo určené prostriedky) vo výške 2 475 065 €, prevody prostriedkov z rezervného fondu podľa skutočného čerpania vo výške 7 029 680 €, skutočné čerpanie úverov vrátane úveru ŠFRB vo

výške 3 915 823 € a prijatú splátku časti návratnej finančnej výpomoci od Nitrianskej investičnej vo výške 90 000 €. Podľa Zmluvy o poskytnutí návratnej finančnej výpomoci na predfinancovanie platieb úverov ŠFRB mala NI s.r.o. vrátiť mestu finančné prostriedky vo výške 464 420 € ; t.j. NI s.r.o. k 31.12.2022 dlžila mestu 374 420 €.

V roku 2022 bolo realizované čerpanie dlhodobého bankového úveru vo výške 3 700 tis.€. Tento úver bol prijatý v roku 2021 v celkovej výške 9 mil.€ na základe uzn. mestského zastupiteľstva číslo 270/2020 –MZ. Účelom úveru bol financovanie investičných akcií mesta v rokoch 2021 a 2022. *K 31.12.2022 zostala nevyčerpaná časť úveru vo výške 4 mil. €, čo svedčí o nesplnení rozpočtu investičných akcií.* Úver síce bude dočerpaný v roku 2023, avšak z dôvodu cenovej inflácie sú ceny investičných akcií v roku 2023 už vyššie.

Výdavkové finančné operácie zahŕňajú splátky istín z úverov vrátane ŠFRB prijatých v období od roku 2002 v celkovej výške 5 688 543 € a poskytnutú návratnú finančnú výpomoc Nitrianskej investičnej na predfinancovanie platieb ŠFRB vo výške 464 420 € .

5. Bilancia aktív a pasív

Celková hodnota majetku mesta k 31.12.2022 (v netto hodnote) po zohľadnení opravných položiek bola **283 022 262,10 €** (vrátane majetku odovzdaného do správy rozpočtovým organizáciám a príspevkovej organizácii). Najvyšší podiel na hodnote majetku mesta má dlhodobý hmotný majetok v objeme 205 019 798,55 €.

Mesto Nitra eviduje vysoký stav nedokončených investícií – účet 042 Obstaranie dlhodobého hmotného majetku v brutto hodnote **12 570 935,77 €**. Nežiaduci stav nedokončených investícií stále pretrváva a dlhodobo naň upozorňuje aj audítorská spoločnosť. V Správe nezávislého audítora z auditu ÚZ v časti „Ocenenie nedokončených investícií dlhodobého majetku“ je uvedené: „*Riziko spočíva v prípadnom nesprávnom vykazovaní už používaného majetku ako nedokončené investície.*“ V roku 2019 bola útvárom hlavného kontrolóra vykonaná na Odbore výstavby a rozvoja kontrola stavu nedokončených investícií evidovaných na účte 042, ktorej výsledkom boli nedostatky vážneho charakteru ovplyvňujúce priamo účtovný výsledok hospodárenia mesta. Kontrolou bolo zistené, že množstvo investícií nie je zaradené do užívania aj napriek tomu, že sa v skutočnosti v reálnom živote užívajú, čo má za následok, že takéto investície nemajú zostavený odpisový plán, t.j. mesto nezaradené ale užívané investície neodpisuje, čo priamo ovplyvňuje výšku nákladov mesta. Z časti tento nedostatok je eliminovaný tvorbou opravných položiek, avšak v žiadnom prípade tento spôsob účtovania nemôže dlhodobo nahrádzať zákonný a vnútornými predpismi upravený spôsob zaraďovania majetku do užívania. Vysoký stav nedokončených investícií na účte 042, z ktorých značnú časť verejnosť využíva naruša princíp verného a pravdivého obrazu o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva mesta. Ku kontrolným zisteniam boli prijaté opatrenia na nápravu nedostatkov, ktoré sú plnené iba z časti a zdlhávo.

5.1. Bilancia pohľadávok

Zo záverečného účtu a súvahy vyplýva, že stav krátkodobých pohľadávok Mesta Nitry k 31.12.2022 v brutto hodnote je vo výške **8 345 117,40 €**, z toho daňové 3 711 711,64 € a nedaňové vrátane poplatku za komunálny odpad 4 633 405,36 €.

Zo záverečnej správy z inventarizácie majetku Mesta Nitry k 31.12.2022 vyplýva, že mesto vytvorilo opravné položky k pohľadávkam daňovým vo výške 2 747 428,13 € a k pohľadávkam nedaňovým vo výške 1 177 260,46 €. Na základe vyjadrenia referátu

právneho a vymáhania pohľadávok sa jedná o pohľadávky voči dlžníkom v konkurznom a reštrukturalizačnom konaní, resp. o nepremlčané pohľadávky, pri ktorých je riziko, že ich dlžník úplne alebo čiastočne nezaplatí. Keďže je vysoký predpoklad, že tieto pohľadávky nebudú mestu uhradené, tvorba opravných položiek k pohľadávkam je opodstatnená, čím si mesto v netto hodnote pohľadávok upravuje realnosť aktív.

5.2. Bilancia záväzkov, stavu a vývoja dlhu

Dlhodobé záväzky mesta ku koncu roka 2022 (bez bankových úverov) dosiahli výšku **7 069 561,63 €**.

Jedná sa o záväzky s dobou splatnosti dlhšou ako 1 rok a v uvedenej sume sú zaúčtované najmä nesplatené úvery voči ŠFRB (6 394 447,68 €), záväzky za preinvestované prostriedky na mestských objektoch – zápočty (62 752 €), prijaté zábezpeky na byty – nájomné (508 377,16 €) a zostatok sociálneho fondu (76 941,83 €).

V krátkodobých záväzkoch (**5 616 403,27 €**) sú zahrnuté najmä záväzky voči dodávateľom vo výške 3 154 942,31 €, záväzky z úverov ŠFRB splatné do jedného roka, zápočty (420 617,02 €), záväzky voči zamestnancom (912 325,95 €).

Stav záväzkov z bankových úverov k 31.12.2022 resp. k 1.1.2023 bol vo výške **17 606 487,74 €**, čo predstavuje dlh mesta **19,49 %** zo skutočných bežných príjmov mesta dosiahnutých v roku 2022, čím je dodržané pravidlo podľa § 17 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy pri používaní návratných zdrojov financovania. Do uvedenej sumy nie sú započítané úvery zo Štátneho fondu rozvoja bývania, ktoré sa splácajú vo forme časti nájomného od nájomníkov bytov.

Treba zdôrazniť, že celkovú sumu dlhu mesta ovplyvňuje **výška nevyčerpaného úveru 4 mil. €**, ktorý bol schválený uzn. čís. 270/2020-MZ vo výške 9 mil.€ na financovanie investičných akcií. Nezrealizovaním investičných akcií v plnej výške 9 mil. € je preto dlh mesta o nevyčerpanú časť úveru nižší, nakoľko v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sa do dlhu obce započítava súhrn záväzkov vyplývajúcich zo splácania istín návratných zdrojov financovania t.j. výška vyčerpaných a nesplatených úverov. Po započítaní nevyčerpaného úveru by dlh mesta predstavoval **23,92%** zo skutočných bežných príjmov mesta dosiahnutých v roku 2022.

Prehľad o stave a vývoji dlhu mesta k 31.12.2022 je uvedený v záverečnom účte na str.172.

6. Podnikateľská činnosť

Podnikateľskú činnosť mesto vykonáva na základe živnostenského oprávnenia a spočíva v predaji propagačných materiálov a sprievodcovských službách na prevádzke TIC, v predaji služieb Strediskom mestských služieb a v Školiacom stredisku Mestskej polície.

Podľa prehľadu nákladov a výnosov je podnikateľská činnosť mesta prakticky vyrovnaná, t.j. náklady sú kryté výnosmi (výsledok hospodárenia z PČ 474,32 €).

Podnikateľskú činnosť vykonáva aj príspevková organizácia zriadená mestom Správa zariadení sociálnych služieb. Organizácia v roku 2022 vykázala z podnikateľskej činnosti zisk 130,16 €. Výsledok hospodárenia príspevkovej organizácie po zdanení je potrebné preúčtovať v zmysle Metodického usmernenia č. MF/020324/2020-352 o účtovaní výsledku hospodárenia v príspevkových organizáciách.

7. Hodnotenie programov rozpočtu

Programové rozpočtovanie je vo všeobecnosti systém založený na plánovaní úloh a aktivít subjektov samosprávy v nadväznosti na ich priority a alokovanie disponibilných rozpočtových zdrojov do programov, s dôrazom na výsledky a efektívnosť vynakladania rozpočtových prostriedkov. Programové rozpočtovanie je systém plánovania, rozpočtovania a hodnotenia, ktorý kladie dôraz na vzťah medzi verejnými rozpočtovými zdrojmi a očakávanými (plánovanými) výstupmi a výsledkami realizovaných činností, ktoré sú financované z rozpočtu subjektu samosprávy.

V súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bol rozpočet mesta na rok 2022 zostavený v programovej štruktúre, t.j. výdavky rozpočtu mesta boli alokované do príslušných programov, ktoré sa vnútorne členia na podprogramy a prvky. Každý program, ktorý predstavuje súhrn aktivít má definovaný svoj zámer a cieľ, pričom zámer vyjadruje očakávaný pozitívny dôsledok dlhodobého plnenia príslušných cieľov a cieľ sa monitoruje a hodnotí merateľným ukazovateľom. Hodnotenie programov v návrhu záverečného účtu je na úrovni slovného zdôvodnenia plnenia merateľných ukazovateľov.

Plnenie rozpočtu v programovej štruktúre (v eurách)				
Kód	Názov programu	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť k 31.12.2022
001	Plánovanie, manažment a kontrola	338 700	671 689	227 454
002	Propagácia a marketing	306 250	406 114	350 553
003	Interné služby	1 774 190	1 856 586	1 540 558
004	Služby občanom	341 460	691 786	685 384
005	Bezpečnosť	2 527 700	2 604 954	2 547 060
006	Odpadové hospodárstvo	6 369 000	7 427 850	7 266 678
007	Komunikácie	2 466 860	7 794 505	4 193 703
008	Doprava	6 494 000	7 980 000	7 846 919
009	Vzdelávanie	34 062 590	43 115 583	41 646 964
010	Šport	2 904 530	4 720 795	4 415 665
011	Kultúra	2 672 180	2 953 476	1 597 562
012	Životné prostredie	2 531 820	4 170 537	3 228 536
013	Sociálne služby	3 854 540	6 708 018	6 552 165
014	Správa majetku mesta	6 800 040	9 899 818	9 514 366
015	Projekty pre regionálny rozvoj	2 835 310	3 800 108	1 640 151
016	Administratíva a ľudské zdroje	8 876 230	8 700 316	8 532 372

Sumár výdavkov rozpočtu v programovej štruktúre činí 101 786 097 €, čo je o 1 047 035 € viac ako je podľa údajov záverečného účtu skutočné čerpanie výdavkov rozpočtu vrátane výdavkových finančných operácií. Tento rozdiel predstavuje vrátenie finančných zábezpek na verejné obstarávanie, nájomné byty, útulok (zaúčtované v programoch 13 a 14), ktoré však nie sú skutočnými výdavkami týchto programov.

Útvar hlavného kontrolóra vykonal v II. polroku 2021 kontrolu implementácie programového rozpočtovania v rozpočtovom procese mesta. Závery z kontroly boli spracované v Správe o výsledku kontroly, ktorá bola prerokovaná na zasadnutí mestského zastupiteľstva dňa 10.3.2022. Kontrolou bolo okrem iného zistené, že aktuálna implementácia a spôsob využitia programového rozpočtovania pri tvorbe rozpočtu Mesta Nitra nedosahuje potenciál svojich možností. V súčasnosti je programové rozpočtovanie využívané len na zber informácií, pri

ktorých riadenie a priame prepojenie rozpočtu na dosahovanie cieľov chýba. ÚHK na základe výsledku kontroly odporučil pri tvorbe programového rozpočtu v novom rozpočtovom roku odstúpiť od súčasnej štruktúry a zamerať sa na novú štruktúru programového rozpočtu s ohľadom na aktuálne potreby prioritných oblastí s cieľom zabezpečiť efektívny nástroj riadenia verejných zdrojov. Vedenie mesta sa s odporúčaním ÚHK stotožnilo a prijalo opatrenie týkajúce sa tvorby novej štruktúry programového rozpočtu.

Z Á V E R

Mesto Nitra v roku 2022 hospodáril podľa pravidiel zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, Rozpočtových pravidiel Mesta Nitry a schváleného rozpočtu a údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracovalo do záverečného účtu.

Záporný rozdiel medzi upravenými skutočnými príjmami a výdavkami rozpočtu (§ 16 odst.6 zákona) vo výške – 3 231 140,67 € svedčí o tom, že mesto v roku 2022 nedokázalo vykryť svoje výdavky príjmami rozpočtu a muselo na vykrytie výdavkov použiť rezervný fond a návratné zdroje financovanie. Tento ukazovateľ informuje o tom, že mesto hospodáril deficitne z pohľadu bežného a kapitálového rozpočtu.

Mesto v rámci možností schváleného rozpočtu v roku 2022 zabezpečilo výkon základných samosprávnych funkcií mesta aj funkcií, ktoré vyplývajú z preneseného výkonu štátnej správy.

V zmysle § 16 ods. 2 mesto finančne usporiadalo svoje hospodárenie vrátane finančných vzťahov k zriadeným alebo založeným právnickým osobám a k osobám, ktorým poskytlo prostriedky z rozpočtu a taktiež usporiadalo finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu.

Návrh záverečného účtu mesta Nitry za rok 2022 je spracovaný v súlade s príslušnými ustanoveniami § 16 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a obsahuje všetky predpísané náležitosti podľa § 16 ods. 5 uvedeného zákona.

Zostatok finančných prostriedkov vo výške 4 126 464,28 € navrhujem použiť na tvorbu rezervného fondu a použiť ho na krytie presunu nezrealizovaných investičných akcií z minulého roka, na zrealnenie (zníženie) kapitálových príjmov v rozpočte roku 2023 a v rezervnom fonde ponechať min. 500 tis. € ako rezervu na mimoriadne výdavky.

Vzhľadom na vyššie uvedené odporúčam Mestskému zastupiteľstvu v Nitre schváliť celoročné hospodárenie bez výhrad.

v Nitre dňa 19.4. 2023

Ing. Darina Keselyová, v.r.
hlavný kontrolór mesta Nitry